

Werkgroep Behoud Beeldbepalende Bomen

Comité Westelijke Grachtengordel e.o.

p/a Leliegracht 38 | 1015 DH Amsterdam

info@westelijkegrachtengordel.nl

www.westelijkegrachtengordel.nl

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Amsterdam
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Amsterdam, 17 november 2020

Betreft: bezwaarschrift besluit omgevingsvergunning (kapvergunning) Singel 280 – 342, dd. 23 oktober 2020; dossiernr Z2020-CO11851.

Dames en heren,

Op verzoek van de werkgroep Behoud Beeldende Bomen tekent het bestuur van de Westelijke grachtengordel namens de bewoners van Singel 2780- 342 bezwaar aan tegen de kap van 9 bomen aan het Singel tegenover de nummers 280 – 342.

Besluit omgevingsvergunning

In de aanvraag van de kapvergunning wordt gesteld dat 7 reguliere bomen gekapt zullen worden en twee bomen verplant met het hoofddoel 2 km per jaar te realiseren, waarvan de eerste projecten starten in 2021. In wezen is er sprake van 2 te verplanten bomen en de kap van 9 bomen, waarvan 7 beeldbepalende bomen met de leeftijd variërend van 60 – 100 jaar, althans gerekend van het plantjaar 1950 tot 1920. Al eerder zijn vanwege de slechte staat van de kadewand 4 beeldbepalende bomen gekapt t.b.v. de versterking middels een stalenwand langs de kadewand, waaronder 2 monumentale bomen. Als reden voor de kapvergunning wordt vernieuwing kadewand aangevoerd.

Advies kapaanvraag

In het advies voor de kapaanvraag wordt gesteld dat “de bomen een bijzondere waarde voor het stadsschoon hebben en de levenswaarde in belangrijke mate beïnvloedt; de beeldbepalende houtopstand zorgt voor het karakter van de omgeving en heeft waarde voor beschermd stadsgezicht; zij maken deel uit van Hoofd Bomen Structuur HBS van Amsterdam, bovendien maakt de locatie deel uit van de 17^e-eeuwse grachtengordel en is daarin onderdeel van het UNESCO Werelderfgoed.” Twee bomen, t.w. nr. 43 en 47, als potentieel monumentaal aangeduid, zijn aangetast door houtrot. De levensjijd voor de door houtrot aangetaste bomen wordt echter op minimaal 5 jaar gesteld. De gehele houtopstand levert (conform het bomenbeleidsplan) “een bijdrage aan een aangename woonomgeving, vanwege de bomen in hoofdstructuur of onderdeel van de groenstructuur.”

Nu al eerder op deze locatie 4 bomen zijn gekapt, waarvan 2 monumentale bomen, t.w. tegenover 280 – 284, zou dit een goede reden zijn om de huidige bomen te behouden en te onderzoeken of een ander bouwmethod met behoud van de bomen kan worden toegepast.

Buiten het rapport van Movares, dat kadewandherstel inclusief behoud bomen mogelijk kan maken, heeft er in 2017/18 met succes kadewandherstel (100 jaar constructief) met behoud van bomen in de binnenstad van Schiedam plaats gevonden. Daarenboven heeft er een presentatie van 3 innovatieve bouwmethodes plaats gehad, waarvan pilots kunnen worden uitgevoerd..

In de Centraal Stedelijke Bomenverordening 2024, art 7, staat dat in principe “herplant geschiedt met een houtopstand, die vergelijkbaar is met de gevelde houtopstand”. Omdat bomen met vergelijkbare dikte beperkt voorradig zijn en de aanschafprijs hiervan fors kan oplopen, wordt geadviseerd meerdere dunne bomen terug te planten als compensatie. Het advies aan de gemeente is binnen 2 maanden na afronding van de kap te komen met een concreet herplant- en compensatieplan, dat recht doet aan de doelstellingen van de bomenverordening, art 7, de herplantplicht. Er wordt geadviseerd nieuwe bomen van een zelfde grootte en planmaat te herplanten. Het herplant- en compensatieplan moet “recht doen aan de doelstellingen van Bomenverordening en zoveel mogelijk in de lijn van art.7, de herplantplicht.”

Herplantplicht

Het betreft op het Singel 280-342 de plicht tot herplant van een mix van *Ulmus Hollandica-Belgica*, *Ulmus Hollandica Vegeta* en *Ulmus Rebona*. Tegelijkertijd met de herplantplicht wordt opgemerkt “dat bomen met vergelijkbare dikte beperkt voorradig zijn en de aanschafprijs hiervan fors op kan lopen”. Deze stelling zou onderbouwen om zo veel mogelijk bomen te behouden en slechts op de nu lege plekken verschillende bomen terug te plaatsen om een gezonde mix van bomen te verkrijgen. In het advies van het planten van 39 dunnere bomen (volwassen bomen zijn niet voorradig) kunnen wij ons niet vinden. Aan de mogelijke mix is al eerder getwijfeld, daar andere soorten dan de *Ulmus New Horizon* ruim 20 jaar niet meer gekweekt worden, andere soorten beperkt voorradig zijn en de prijs fors zullen opdrijven. Wij verwijzen naar het Singel, het 3^e rak oneven zijde, tussen de Torensluit en Blauwburgwal, zie bijlage 1. Hier zijn in 2007 deze kleine uniforme bomen geplant, t.w. de donker groene *Ulmus New Horizon*. Zij hebben compacte takken en geven na 13 jaar nog geen schaduw, noch verhogen zij de levenswaarde, koelte of wateropslag die de gekapte bomen de bewoners en het leefklimaat verschaffen. Hiervan zou geleerd kunnen worden. Het kan toch niet zo zijn dat de bewoners 50 jaar moeten wachten op een vergelijkbaar formaat, als nu een mogelijkheid van kadewandherstel met behoud van de bomen in voorbereiding is.

De kadewand vernieuwing van het 3^e rak van het Singel heeft in 2006/7 plaats gevonden, voordat de grachtengordel op de UNESCO Wereld Erfgoedlijst werd geplaatst (2010). Dat betekent dat er nu wel een verplichting is de bomen te behouden, want aan de eis van terug planten van even grote bomen zal wegens gebrek aan volwassen bomen niet voldaan kunnen worden. Dit geeft een dringende reden om het behoud van de huidige bomen in overweging te nemen. Door in plaats van de huidige bomen een serie dunnere (volwassen bomen 20-30 jaar oud zijn niet voorradig) bomen terug te plaatsen zal geen noemenswaardige bijdrage geleverd worden aan het behoud van de levenswaarde, koelte, wateropslag of het karakter van de gracht. Wij maken bezwaar tegen de conclusie dat met het terug plaatsen van 39 bomen “het vellen van de houtopstand” voldoet aan de toetsingscriteria bomen.

Bomen Effect Analyse

De Bomen Effect Analyse meldt dat de gemeente Amsterdam gekozen heeft voor de aanschafmaat van bomen van 25-30 cm, maar sprekend over de bomen nr 41, 46 en 50, die de leeftijdsgrens van 120 jaar zullen bereiken, is dit geen gelijkwaardige vervanging. Zes bomen, te weten nrs 41, 43, 45, 46, 47, en 50 worden parels genoemd en vier ervan worden door Cobra Groentoezicht voor handhaving aangemerkt. De 100-jarige bomen nr 43 en 47 hebben houtrot, maar deze monumentale 100-jarige bomen hebben nog wel een levensduur van minimaal 5 jaar. Wij missen in de berekening de economische waarde van die bomen, die ca. € 100.000 bedraagt, als men per boom de ca. 4000 m³ omzet van CO₂ in schone lucht berekent, de wateropvang en voorkoming wateroverlast meetelt en daarbij nog de verkoeling bij hittestress optelt, zie ter vergelijking bijlage 3 voor andere locaties. De gemeente Amsterdam zou ook het klimaatadaptatiebeleid van het coalitieakkoord (2018) inzake

luchtkwaliteit en leefbaarheid dienen na te streven en behoud van de grote bomen in de besluitvorming mee te nemen.

Tenslotte, zien wij geen onderbouwing, van de noodzaak van de bomenkap ten behoeve van de kadewand vernieuwing. Bomen zorgen juist met hun wortels voor een stevige structuur van de kadewand en de rijweg, en zorgen voor een goede waterberging bij stortbuien, daar zij gelijkmatig het water doen afvloeien.

Elders in Amsterdam vindt het project Ontwikkeling Singelgrachtgarage-Marnix plaats. Dit is een voorbeeld hoe wel het belang van bomen wordt ingezien en bomen behouden kunnen worden bij een groot project met graven in de bodem van Amsterdam.

Kortom, wij maken bezwaar tegen de kapvergunning om de volgende redenen:

1. De incorrecte opgave van het aantal te kappen bomen in de kapvergunning, t.w. er staan 11 bomen, waarvan er twee te verplaatsen en derhalve 9 gekapt dienen te worden. Hiervan worden 7 bomen beeldbepalende parels genoemd.
2. Er zijn methodes in ontwikkeling om de kadewanden te herstellen met behoud van de bomen.
3. Het voornemen tot herplant door 39 uniforme bomen is misleidend, daar hiermee de eis van een vergelijkbare houtopstand niet wordt benaderd. Vergelijkbare volwassen bomen zijn schaars.
4. De Ulmus New Horizon, als alternatief voor de Hollandse en andere soorten iepen, is geen evenwichtige vervanger voor de gekapte bomen. Deze iepensoort zal het karakter van dit deel van de gracht veranderen, de leefbare sfeer benadelen en het klimaat op de locatie niet binnen 50 jaar bevorderen door de geringe opname van CO2 en omzet naar schone lucht, geringe wateropvang en gebrek aan koelte, die de komende warme zomers zo hoog nodig is in de stenen stad, zie bijlage 3, de hitte kaart. Wordt daarbij de ruimte voor de wortels beperkt door de toe te passen methode voor kadewandvernieuwing, dan vrezen wij dat deze bomen niet groot kunnen worden. Het resultaat van 50 jaar groei tot een volwaardige houtopstand is uiterst onzeker.
5. De gemeente loopt het risico geschrapt te worden van de UNESCO Werelderfgoedlijst, als de monumentale binnenstad zijn weelde van Hollandse iepen verliest. De gemeente heeft de iepen aangevoerd als zwaarwegend aspect voor opname op de lijst.
6. De gemeente schendt de regels van beschermd stadsgezicht;
7. Niet nakomen van het klimaatadaptiebeleid van het coalitieakkoord 2018 van de gemeenteraad schendt het vertrouwen van de burgers.
8. Met deze kapvergunning geeft de gemeente aan geen intentie te hebben of poging te doen om onderzoek te verrichten naar methode om het karakter van dit stuk historische binnenstad te behouden door een proef te laten uitvoeren met een bouwmethode, waarbij de bomen behouden kunnen worden.
9. Er ontbreekt een concreet herplant- en compensatieplan, dat recht doet aan de doelstelling van de Centraal Stedelijke Bomenverordening.
10. Het kappen van onderhavige bomen is in strijd met hetgeen geformuleerd is in de Centraal Stedelijke Bomenverordening 2024, art. 7.

11. Het project Singelgrachtgarage-Marnix toont aan de gemeente elders het belang van bomen inziet en inspanning levert om bomen te behouden.

Wij dringen er op aan dat u de vergunning voor de kap intrekt en een onderzoek instelt, welke methode van kadewandvernieuwing/herstel met behoud van de bomen op het Singel 280-342 kan worden toegepast.

Wij behouden ons het recht voor op een later tijdstip met aanvullende argumenten te komen.

Met vriendelijke groeten,
namens het bestuur van het comité Westelijke Grachtengordel,

H.E. van Nierop
Voorzitter

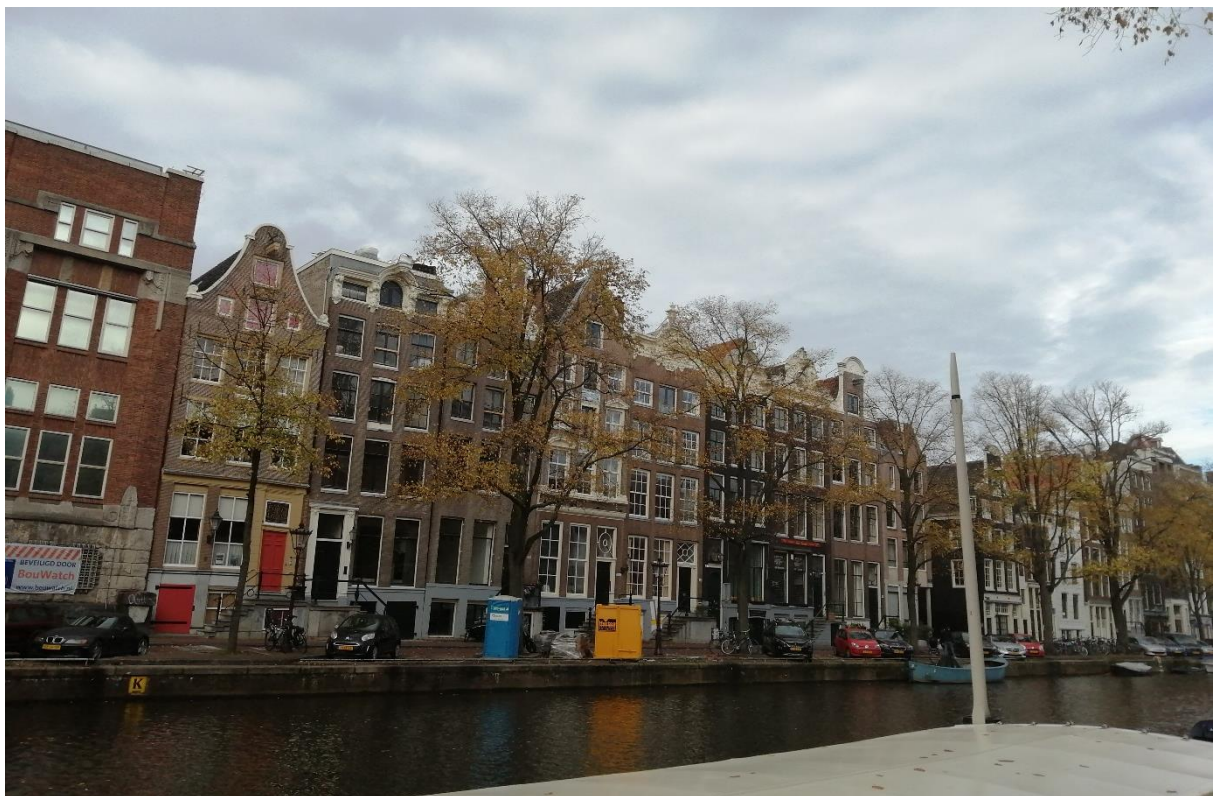
J. van der Plas
secretaris

Volgend: 3 bijlagen

Bijlage 1: afbeelding Singel tussen Blauwburgwal en Torenluis

Bijlage 2: Singel 280-342 met 70-100-jarige bomen

Bijlage 3: Fragment hittekaart Amsterdam

Groen omcirkeld: de koele Leliegracht en Herengracht (grote bomen). **Zwart omcirkeld:** hete delen van de Egelantiersgracht, Singel en Prinsengracht (kleine bomen na kadevernieuwing). Op de Leliegracht en Herengracht is de gevoelstemperatuur 12 graden lager.

bron:

<https://maps.amsterdam.nl/klimaatadaptatie/>

